

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Subotica, SZERDA, 1923 október 24.

290. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 3-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lelbach-palota)

Kultur határozat

A vajdasági képzőművészek a napokban megalkották egyesületüket, melynek a Vajdaságban élő művészek gazdasági és erkölcsi érdekeinek megvédése a feladata. Mindenképpen támogatásra érdemes ez a törekvés. Ezekben a felfordult időkben, amikor gazdasági, politikai és társadalmi forradalmak lángja hevíti világunk katlanját, melyben mint a forrásban levő víztömeg hideg és meleg rétegei, állandóan süllyednek és emelkednek a társadalmi osztályok, nem sok gond s áldozatkészség jut azoknak, akiket soruk azzal áldott-vert? meg, hogy tehetséget és erőt adott alkotásokra. A mecénások kora elmúlt, elmullott az az idő is, amikor a művészek hatósági támogatása még kötelező divat volt, ma már csak balekokat lehet találni, a hozzá nem értés smekkjait, — de a balekokból még sem lehet megélni a művészeknek.

Amennyire teljes lélekkel a művészi mozgalom mellett állunk, melynek végső célja az, hogy megbecsülést biztosítson a művészetnek s a kenyeret a művészeknek, éppannyira nem hallgathatjuk el azt az aggodalmunkat sem, amivel a megalakult egyesület első ténykedését fogadjuk. A vajdasági művészek egyesülete ugyanis azzal kezdte meg működését, hogy hadat üzent az idegen képzőművészeknek, akik itt kiállítás akarnak rendezni. Igaz, ez a hadüzenet úgy van megszövegezve, hogy első olvasásra ne lássék az a művészet ellen irányulónak. A vajdasági művészek ugyanis azt kívánják, hogy külföldi selejtes képekkel ne lehessen itt az izlést rontani. Amíg ez a törekvés valóban művészeti, vagy tömegnevelési szempontokat szolgál, nem lehet ellene észrevételt tenni. De ezeket a nemes törekvéseket *teljességgel lehetetlen* olyan módon szolgálni, hogy idegen képzőművészek kiállításait itt megnehezítsék vagy megakadályozzák s lehetetlen azokat maguk tisztaságában olyan módon megőrizni, hogy a kenyéririgység s a konkurenciától való menekülés gyanújába ne keveredjenek.

Ki fogja itt eldönteni, hogy melyik festő állíthat ki s melyik nem? Ki fog határozni abban a kérdésben, hogy milyen képet szabad kiállítani? A rendőrség? Vagy más közigazgatási hatóság? Mi teljes tisztelettel vagyunk a hatóságok s a hatóságok teendőit ellátó tisztviselők iránt s nyugodtak vagyunk a tekintetben, hogy törvényes hatáskörüket kifogástalanul betöltik. De a művészet szabadsága nevében mégis tiltakozni kellene az itt élő művészeknek az ellen a monstruozus terv ellen, hogy művészek alkotását, a képeket és szobrokat rendőri, vagy általában közigazgatási cenzurának vessék alá. Tisztelettel vagyunk az itt élő művészek képességei és hozzáértése iránt is, de az ő kompetenciájukat sem ismerjük el ha cenzurát akarnak gyakorolni. Ki fogja eldönteni itt azt a kérdést, hogy — mondjuk — Rippl-Rónai, Iványi-Grünwald, vagy Szontgyörgyi István ártanak-e a tömegizlésnek s alkotásaik kaphatnak-e itt termet és falat? Ki fogja a mértéket megszabni, ki fogja a mértéket alkalmazni?

Ennél reakciósabb, bántóbb, művészetellenesebb ötletet alig lehet kigondolni is. A közigazgatási politika már rég pálcát tört a tiltó és védővámok rendszere felett, mely a hazai termelést a külföldi versenytől brutális eszközökkel akarta megvédeni. S most a művészet területén akarnák életrehívni nem is a védő és tiltóvámokat, hanem az ezeknél sokkal súlyosabb határozatot. Kolerás és pestises országok határait le lehet zárni, de művészeknek, ha művészek, nem juthat eszközbe olyan védekezési mód, mely a mű-

vészet szabadságát és nemzetköziségét határozottan akarja letörni. Mi lesz ennek az országnak civilizációjából és kulturájából, ha az a példa követőkre talál? Ha majd az itt élő írók tiltakozni fognak az ellen, hogy külföldi könyveket ide behozzanak, ha a laptulajdonosok kijárják, hogy a külföldi lapokat kitiltásák, ha a gyógyszerkészítők kérésére, a külföldi gyógyszerek behozatalát megtiltják s az itt élő cigányzenészek akciója sikerrel fog járni s kitiltják ebből az országból Beethovent és Mozartot?

A kultura terén a versengésnek egyetlen eszköze jogosult, tessék jobbakat alkotni. De rendőri eszközökkel ne tiltsák azt meg, hogy milyen képekben akarunk gyönyörködni s milyen képeket akarunk a falunkra akasztani. A szívünk szeretetével támogatjuk művészeinket s rendelkezésükre bocsátjuk törekvéseiknek a nyilvánosság minden előnyét. De mi nemcsak a művészetet szeretjük, hanem a művészetet is s a művészet tisztult és emelkedett szempontjai nevében tiltakozunk a művészet szabadsága s a kultura nemzetközisége ellen szándékolt botor ötletek ellen.

Bármilyen abszurdnak is látszik ez az értesülés első pillanatra — hiszen a demokrata párt itélte el mindíg legelősebben a Radics pártot passzivitásba vonulása miatt — mégis rendkívül jellemzi a párt helyzetét.

Nem sokkal különb azonban az autonomista pártok parlamenti pozíciója sem. Ezek a pártok újból az elé a dilemma elé kerültek szintén, hogy bent maradjanak-e a parlamentben, vagy pedig kivonuljanak? Ha sikerült volna megalakítani a tervbevert erőteljes ellenzéki blokkot, akkor automatikusan megoldódott volna a helyzet számukra is, minthogy azonban a blokk megalakításának kilátásai rosszak, újból napirendre került a passzivitás kérdése. Különösen nehéz helyzetbe került a klerikális párt, amely idáig igyekezett két lovon lovagolni, de a mely sokáig nem folytathatja már kétszínű — a radikálisokkal és demokratákkal egyformán kacérkodó — politikáját. A párt megtartásáról a most már végleg november 4-ikén és 5-ikén Ljubljánában megtartandó kongresszus fog dönteni, amelyen a politikai helyzetet maga *Korošec* ismerteti majd. A pártgyűlés másik előadója dr. *Breic*, a szlovéniai országos kormány volt miniszterelnöke lesz. Pártszervezeti kérdésekről dr. *Kukovec* képviselő referál majd a kongresszusnak.

A nemzetgyűlés keddi ülése

A parlament keddi ülésének legnagyobb részét a *penzügyi bizottság* tagjainak megválasztása töltötte ki. *Jovanovic* Ljuba elnök nyitotta meg az ülést és a jegyzőkönyv fölolvása után a szokásos elnöki bejelentések során ismertették a belügyminiszter bejelentését, amely szerint egy kisebb szerbiai községből két új község alakul. Ennek kapcsán az elnök javaslatot tett, hogy a *községek elhatárolására* válasszon a parlament *állandó bizottságot*. A javaslatot vita nélkül elfogadták.

Perics igazságügyminiszter átiratában *Radics István és Herczeg Rudolf képviselők mentelmi jogának fölfüggesztését* kérte a Btk. 103. §-ába ütköző cselekmények miatt. Az ügyet a mentelmi bizottság elé utalták.

Az elnök ezután néhány szóval megemlékezett *Mitrovics Dobra* radikális képviselőnek, a pénzügyi bizottság elnökének elhunytáról.

Szrskics erdő- és bányáügyi miniszter válaszolt *Agatonovic* demokrata és *Divac* szociáldemokrata kérdésére az alekszináci bányakatasztrófa ügyében. A katasztrófa alkalmával *tíz munkás meghalt*, hét pedig súlyosan megsebesült. A miniszterium — mon-

Passzivitásba mennek a demokraták?

Megválasztották a parlament pénzügyi bizottságát

Beogradból jelentik: A parlamenti tisztikar megválasztása alkalmával bebizonyosodott, hogy az *ellenzék rendkívül gyenge a kormánnyal szemben* és így a választás eredménye megerősítette a kormány pozícióját. A legutóbbi hetekben elterjedt válsághírek a kormány helyzetének megerősödésével alapjukat veszítették és számítani lehet arra, hogy *legalább néhány hónapon keresztül a kormány biztosan tartja pozícióját*, ami kilátást nyújt nyugodt kormányzásra. Most már csak az egyes miniszterek és a parlamenti bizottságok munkabírásán mulik, hogy a parlament milyen iramban fog dolgozni és így a helyzet lehetővé teszi a homogén radikális kormánynak, hogy a *mostani parlamenttel elvégeztesse azoknak a feladatoknak a legnagyobb részét, amelyeket az alkotmány a parlamentnek előír* és módja van a kormánynak arra, hogy a költségvetési törvény megszavaztatásával az állami igazgatás normális menetét is biztosítsa.

Az egyetlen veszedelem, amely a kormányt munkájában fenyegeti, a saját pártjában felemlíthető ellentétek volna, azonban a radikális klubban ma nem olyan a helyzet, hogy tartani kellene a

nemrég még pártszakadással fenyegető ellentétek újabb kirobbanásától.

Az ellenzék soraiban ezzel szemben meglehetősen rendtelenség uralkodik. Az ellenzéki blokk megalakítására kevés a kilátás, mert a kispártok egy része, főként a földműves-párt cserbenhagyta a demokratákat. Nagy akadálya az ellenzéki blokk megalakításának az is hogy az autonomista-pártok és a demokraták közti ellentét áthidalására nincs remény. A demokrata-párt maga is újabb súlyos megrázkódtatások előtt áll és politikai körökben arról beszélnek, hogy a demokratapártból kivált három tagot *újabb disszidensek követik*. A pártra nézve az a letragikusabb, hogy valamennyi disszidense előbb-utóbb aktív támogatásával is erősíteni fogja a radikális pártot.

A demokrata párt, amely idáig mint az alkotmány prononszizozott védője szerepelt, igen könnyen abba a helyzetbe juthat, hogy talaját veszítvén a parlamentben, ellenzékbe szorulásával *parlamenten kívüli eszközökhöz lesz kénytelen nyúlni*. Radikális párti politikusok között az a hír terjedt el, hogy a *demokrata párt a passzivitás gondolatával foglalkozik*.

dotta Szrskics — a szerencsétlenség színhelyére azonnal kiküldötte egyik főtisztviselőjét, aki megállapította, hogy a bánya tulajdonosát nem terheli felelősség, mert minden előírt biztonsági rendszabályt betartottak. A katasztrófa közvetlen oka az volt, hogy az egyik aknában, ahol a szerencsétlenül járt munkások dolgoztak, bányalég (szénmonoxid) keletkezett, ami ebben a szénbányában feltárása óta az első esetben történt meg. A munkások családjai között azonnal pénzsegélyeket osztottak ki, a társulástól pedig bérükhöz mért nyugdíjat kapnak. Minden munkásnak az eltöltött 10 évvel hosszabb szolgálati időt számították be.

Agatonovics válaszában kifejtette, hogy az ilyen esetekre nagyobb figyelmet kellene fordítani és a magánbányák ellenőrzését fokozni kellene.

Divac képviselő kijelentette, hogy nincs meglepedve a miniszter válaszával. Nem annyira a bányagazgatóság, mint inkább az egész állami igazgatás felelős a munkások haláláért. Szigorubb ellenőrzést és preventív intézkedéseket követel a munkások testi épségének biztosítására. Nem vár eredményt a miniszter intézkedéseitől, mert éppen az erdőügyi miniszter készít most elő egy törvényjavaslatot a bányamunkások munkaidőjének meghosszabbítására. A munkávédelmi törvény 8 órai munkanapot statuál, a miniszter javaslata szerint pedig 12 órát is lehet majd dolgoztatni a munkásokkal. A gyermekmunka korlátozását is enyhíteni akarja a miniszter.

Szrskics miniszter rövid válasza után Pasics miniszterelnök felolvasta a király kéziratát a parlament új ülészakájának megnyitására, majd az elnök szünetet rendelt el, hogy a megválasztandó bizottságok tagjaira nézve a pártok egymásközt megállapodjanak.

A szünet alatt létrejött a megegyezés, amely szerint a három kisebb jelentőségű bizottság megválasztása alkalmával az összes képviselők közös listára szavaznak. A pénzügyi bizottságra nézve azonban nem jött létre megegyezés. Szünet után a három kisebb bizottságot egyhangulag megválasztották, a pénzügyi bizottság megválasztására pedig elrendelték a névszerinti titkos szavazást. Hat jelöltlistát nyújtottak be, melyeknél élén a következők állottak: Nesics Stevan (rad.), Veljkovics (dem.), Spaho (muz.), Pušenjak (ker.), Lázics (földmiv.) és Kraill (német). Összesen leszavazott 224 képviselő. A radikálisok a dzsemijettel együtt 119 szavazatot, vagyis 17 helyet, a demokraták 46—6, Spaho 19—3, klerikálisok 21—3, földmivespárt 10—1, a németek 8—1 helyet kaptak.

Ezután elhatározták, hogy a következő ülés idejét irásbeli uton közlik a képviselőkkel, vagyis a parlamentet bizonytalan időre elnapolták. Az ülés negyed egykor ért véget.

A Német Párt

külön listával szavazott

A pénzügyi bizottság megválasztásával kapcsolatban a szavazás körülményeit politikai körökben különbözőképpen kommentálják. Első sorban feltűnt az, hogy a radikális pártnak sikerült eggyel több helyet biztosítani a bizottságban a maga számára, mint amennyire számított. Ezt a földmivespártnak köszönheti, amely nem tudott a választásokra vonatkozólag megegyezni a de-

mokratákkal és így elvesztette egyik helyét a bizottságban. A várakozás ellenére a német-párt is külön listával vett részt a szavazáson, hogy ily módon rendes helyet biztosítson magának. A radikális párt is hajlandó lett volna a német-párt delegátusát beválasztani. Az önálló mandátumnak az az előnye, hogy a megválasztott bizottsági tagot távollétében, a német-párt másik tagja helyettesítheti és nem valamelyik radikális képviselő.

A dzsemjet a radikálisokkal szavazott és ennek fejében két helyet kapott. Ugyancsak feltűnt az is, hogy dr. Drinkovics, a horvát Zajednica képviselője szintén a radikálisokat támogatta és ezzel a körülménnyel megerősítette azokat a híreket, hogy a horvát Zajednica és a radikális párt között közeledés történik.

A pénzügyi bizottság kedden délután ülést tartott, amelyen megválasztották a tisztikart. Elnök Nesics Stevo, alelnök Grgin Dusan, titkár Koszics Vljako radikális képviselők lettek. A bizottság legközelebbi ülését szerdán délelőtt tartja meg, napirendjén néhány hitel megszavazása, a fogyasztási adótörvény és a

költségvetés letárgyalása szerepel.

A parlament összehívása

A parlament elnapolásával kapcsolatban Jovanovics házelnök értesítette a képviselőket, hogy valószínűleg péntekre összehívják a parlamentet és ezért kérte, hogy a képviselők maradjanak Beogradban.

A rövid szünet alatt a pénzügyi bizottság megszavazta a fogyasztási adótörvényt és azt a legközelebbi parlamenti ülésen már le is tárgyalhatják. Ezután hosszabb parlamenti szünet lesz, amely előreláthatólag november végéig fog tartani. A szünet előtt a pénzügyi bizottság állandóan fog dolgozni és letárgyalja az 1924. évi költségvetést is.

Létrejött a megegyezés

Pasics és Mussoini

találkozására vonatkozólag

Rómából jelentik: A római lapok híradásai szerint Pasics és Mussoini találkozására vonatkozólag létrejött a megegyezés. A találkozás október 28-án történik majd meg Velencében. Az olasz lapok hírére Beogradban még nem erősítették meg, de a külügyminisztérium nem adott ki cáfolatot sem.

Megrendszabályozzák az ébredőket

Uj alapszabálytervezetet követel az Ébredő Magyarok Egyesületétől a belügyminiszter

Budapestről jelentik: Magyar politikai körökben élénk feltűnést keltett, hogy a magyar kormány Gömböskéknek egy Szolnokon tervezett népgyűlést betiltotta. Az érdekes betiltás okairól a »Magyar Hírlap« munkatársa érdeklődött Rakovszky belügyminiszternél, aki kijelentette, hogy a szóbanforgó népgyűlés megtartását azért nem engedélyezte, mert azt ébredők akarták rendezni, akiket felszólított, hogy új alapszabálytervezetet nyújtsanak be, mert

amig ez meg nem történik, semmiféle gyűlést nem engedélyez sem nekik, sem pedig olyanoknak, akiknek gyűlésein ébredők is részt vesznek.

A magyar kormány egyébként kedden rendeletet adott ki, amelyben utasította a közhivatalnokokat, hogy azokból az egyesületekből, amelyek az állam érdekeivel ellentétesek, azonnal lépjenek ki, mert különben fegyelmi eljárás indul meg ellenük.

Az ablakbeverő nacionalisták

a noviszadi ügyészség fogházában vannak

Küldöttség kérte a belügyminisztériumtól a husz letartóztatott szabadlábra helyezését

Noviszadról jelentik: A vasárnap esti ablakbetörések ügyében a rendőrség kedden befejezte a nyomozást és még hat egyént tartóztattak le. A nyomozás befejezésével a rendőrség dr. Cseremov György orvost, a Srnao elnökét és husz társát kedden délután már át is adta az ügyészségnek.

A nyomozás során véglegesen megállapítást nyert, hogy dr. Cseremov György a vasárnap esti garázdálkodás értelmi szerzője, a letartóztatottak közül pedig a főbűnösök: Marinkovics Bozso, Serdanov Rada, Leginac Milos, Angelics Koszta és Ivanics Milan, valamennyien a Srnao tagjai, a többi letartóztatott pedig fiatalok. Megállapította a nyomozás, hogy a fentnevezettek vezették a garázdálkodókat és többek közt őket verték be Szlepcevic főispán ablakait is. A letartóztatottak a rendőrségen beismerték, hogy résztvettek az ablakbetörésekben és valamennyien úgy vallottak, hogy Cseremov bujtotta fel őket a tett elkövetésére.

Nyomban az első letartóztatások után Cseremov György fivérének, dr. Cseremov Dragomirnek a vezetésével — aki ugyancsak a noviszadi Srnao egyik vezetője — küldöttség utazott Beogradba, ahol a belügyminisztériumban intervenszálta a letartóztatottak szabadlábrahelyezése érdekében. A belügyminisztérium BBB. osztályától kedden délelőtt már érkezett is távirati utasítás a noviszadi rendőrségre, amely

szerint az esetben, ha a letartóztatott egyének a kihágásban nem vettek személyesen részt, szabadon kell őket bocsátani és úgy folytassák le ellenük a további vizsgálatot az ablakbeverések ügyében.

Az utasítás vétele után Varicsak András rendőrfőkapitány azonnal jelentést tett a belügyminisztériumnak telefonon, hogy a letartóztatottak ellen nem kihágás miatt indult meg az eljárás, hanem a Btk. 418. §-a alapján, amely az ingó vagyon rongálásáról szól és három évig terjedő fegyházzal, valamint 1000 dinár pénzbüntetéssel büntethető vétséget képez, így tehát a rendőrség átadja őket az ügyészségnek. Ez kedden délután három órakor meg is történt és az ügyészség valószínűleg szerdán fog a letartóztatottak további fogvatartásáról dönteni.

A rombolásból származó 100.000 dináros kárt egyébként valószínűleg Noviszad városnak kell megfizetni. Eddig már több károsult szólította fel a várost a kár megtérítésére és ellenkező esetben pörrel fenyegetnek. Prodanovics Mihály dr. városi főügyész maga is azt az álláspontot képviseli, hogy a város felelős a károsokért és köteles azokat megtéríteni és ezért arra kérte a károsultakat, hogy legyenek néhány napig türelmekkel. Abban az esetben is azonban, ha a 100.000 dinár a város fogja megfizetni, a kár végeredményben a közönségre hárul, amely azt városi pótdadó alakjában fogja megfizetni.

Közegészségügyi razzitát tartott a suboticiai rendőrség

A múlt héten egy katonatiszt feljelentést tett a rendőrségen, hogy a vasutállomással szemben levő Hotel Central szálloda szobái közegészségügyi szempontból nincsenek megfelelő állapotban. A feljelentés alapján a rendőrségtől Ivandekics kapitány és Pavkovics Milutin tisztiorvos hétfőn a szállodában helyszíni vizsgálatot tartottak és megállapították, hogy a Hotel Central szobáinak nagyrésze tulságosan elhanyagolt, piszkos, az ágyneműk szennyesek és használatatlanok. A tisztiorvos véleménye szerint közegészségügyi szempontból a szálloda tizenegy szobája olyan állapotban van, hogy mindaddig, míg a tulajdonos ki nem tisztítja és rendbe nem hozza őket — nem lehet használatba hagyni. Ivandekics kapitány ennek alapján a kifogás alá eső szobákat, felebbezésre való tekintet nélkül, lezáratta, amelyekről a tisztiorvos megállapította, hogy semmiképp sem felelnek meg a közegészségügyi követelményeknek. A rendőrség kihágás miatt a Hotel Central tulajdonosát pénzbüntetésre is ítélte.

Ugyancsak vizsgálatot tartottak hétfőn Kichler István vendéglőjében is, ahol egy héttel ezelőtt már volt közegészségügyi szemle, amely alkalmával a helyiséget olyan elhanyagolt állapotban találták, hogy a tulajdonost pénzbüntetésre ítélték. Az újabb vizsgálat semmivel sem találta tisztábbnak a vendéglőt, amelynek egyes helyiségei elképzelhetetlenül piszkosok voltak. A vizsgálat alapján a rendőrség Kichler Istvánt 5 napi elzárásra és 100 dinár pénzbüntetésre ítélte, aki az ítélet ellen felebbezett a városi tanácshoz.

Martonos község

ébredő jegyzőjének zentai botránya

Szentáról jelentik: Hétfőn este kitinos botrány játszódott le a szentai főtéren álló »Fehér hajó«-hoz címzett vendéglőben, amely a város uritársadalmának egyik találkozó helye.

Este nyolc óra tájban erősen ittas állapotban beléptek a vendéglőbe Mudrinszki Novák martonosi jegyző és Reinity Tosó martonosi földbirtokos, akik belépéskor a zsidókat kezdték szidalmazni, majd letelepedtek az egyik asztalhoz, ahol már Markovics Milán szentai adóhivatali főnök és annak sógora Lázarevic Száva osijekai kereskedő ültek. Kis idő múlva a szintén ittas állapotban levő Lázarevic odament az egyik szomszéd asztalhoz, ahol Vuics István városi számvevő és Bozsidar Péro városi irodatiszt boroztak. Lázarevic felszólította Vuicsot, hogy menjen át az ő asztalukhoz. Vuics szabadkozott, kijelentette, hogy nem ismeri az ott ülő urakat. Lázarevic azonban nem tűrt ellentmondást és amikor látta, hogy Vuics nem akar tarsaságukba menni felkapott egy széket, azt az asztalukhoz vágta, majd utána több széket is, reprodukálhatatlan szavak kíséretében.

A vendégek felugráltak asztalaiktól és egy másik asztalnál ülő Branovacski Milorád, a Srnao elnöke odament Lázarevichez, hogy megfékezze. Erre Mudrinszkiék Lázarevic segítségére siettek és körülfogták Branovacskit, hogy inzultálják, mire egy bankigazgató és egy gabonakereskedő közbeléptek és igyekeztek lecsillapítani az ittas embereket.

Branovacski, amint kiszabadult Mudrinszkiék közül, rendőrről ment és csakhamar négy rendőrrel tért vissza, akik Mudrinszki jegyző és Lázarevicet behisérték a rendőrségre. Kihallgatásuk után mindkettőjüket letartóztatták és megindították ellenük az eljárást.

Uj hid a Dunán

Megjavítják a forgalmat Bácska és Baranya közt

A baranyai Duna-szakaszon egyetlen hid sincs, amely össze kösse a bácskai oldalt Baranyával és a forgalom lebonyolítására csak a batfai gőzkomp szolgál, amely a bélyei uradalom tulajdona. Ez a gőzkomp azonban már nem alkalmas a forgalom lebonyolítására, annyira rossz állapotban van. Megtörténik, hogy félnapokig sem tud elindulni és ilyenkor százával várnak a kocsik arra, hogy átkerüljenek a tulsó oldalra.

Ez az állapot teljesen megbénítja a forgalmat Bácska és Baranya között. Evéken keresztül nem történt semmi intézkedés annak érdekében, hogy az átkelés kérdését megoldják. Az érdekelt lakosság mozgalmá is eredménytelenül járt, úgy, hogy a baranyai és a bácskai dunamenti lakosok végkép lemondtak arról, hogy rendes közlekedési eszköz, vagy hidat kapjanak, a Dunán keresztül.

Mint Noviszadról jelentik, a noviszadi hírelépítési osztály most készíti annak a hídnak terveit, mely Apatinál össze fogja kötni Bácskát Baranyával. A hídszerkezetet a jóvátételi számla terhére már megrendelték és amint megérkezik, hozzáfognak a hid fölépítéséhez is.

A szuboticali Ferencrendi zárdát

a zagrebi rendtartományhoz csatolják
Most dől el, hogy a szuboticali barátok belépnek-e az új provinciába, vagy Magyarországra távoznak

A szuboticali Ferenciek rendháza döntő elhatározás előtt áll, mert a napokban kerül végteljes döntésre a szuboticali rendház tagjainak a sorsa. A vajdasági katolikus egyházhoz hasonlóan, amely a kalocsai érsekségtől való elszakadás óta magára hagyva, felettes egyházi hatóság nélkül volt mindaddig, amíg a szuboticali és hecskerekai apostoli adminisztrátort ki nem nevezték. A vajdasági ferencrendiek is az átalakulás óta voltaképpen nem tartoznak semmiféle rendtartományhoz, miért is aktuálisá vált ennek a függőben levő kérdésnek is a végleges rendezése.

Az összecsohlás előtti Magyarországon területén öt ferencrendi tartomány állott fenn és ezek közül a szuboticali és bácsi rendház Budapesten székelő Kapistrán Jánosról elnevezett rendtartomány alá tartozott. Az átalakulás óta azonban a Vajdaság területén fennálló e két rendház elszakadt a magyarországi rendtartománytól és így azóta közvetlenül a római rendgenerális alá tartoztak, provinciához azonban nem osztották be egyik rendházat sem.

Ezt a függő helyzetet akarják most megoldani. A Rómában székelő rendgenerális a Vatikánal egyetértőleg úgy határozott, hogy egy a szuboticali, mint a bácsi Ferencrendet a zagrebi Cirill és Method-ról elnevezett rendtartományhoz csatolják. Ehhez a tervhez hozzájárult már a vallásügyi minisztérium is.

A szuboticali rend tagjait most felszólították, hogy záros határidőn belül nyilatkozzanak, hajlandók-e a zagrebi provinciába kiküldött kezébe az esküt letenni, mert ellenkező esetben régi rendtartományuk területére Magyarországra kell távo-

zni és ebben az esetben helyettük horvát barátokat helyeznek át a szuboticali rendházba. Ugyanez áll fenn a bácsi rendházra nézve is. Ha a szuboticali Ferencrendiek leteszik az esküt, úgy Szubotican maradnak, azonban ez esetben is a zagrebi rendtartománytól függ, hogy nem helyezi-e át őket a zagrebi provincia területén levő valamely más rendházba.

Értesülésünk szerint a szuboticali

rend tagjainak legelőzlebbi napokban nyilatkozzák kell elhatározásukról, azonban döntésük még ismeretlen. A szuboticali katolikus hívők — a magyarok éppúgy, mint a bupsevácok — nagy érdeklődéssel tekintenek a ferencrendi barátok elhatározása elé, mert a hívőknek, akik az évek hosszú során lélekileg teljesen összeforrtak papjaikkal, súlyos veszteséget jelentene a régi lelkipásztorok távozása.

Katonai ellenforradalom Görögországban

A forradalmi bizottság kihirdette a statáriumot

Athénből jelentik: Az ország belsejében levő garnizonokban felkelés tört ki, amely egyelőre nem öltött nagyobb méreteket. A felkelő katonák kormányváltást kívánnak és követelik, hogy biztosítsák a teljes választási szabadságot. Az ellenforradalom élén tiszték állanak, akik nagy agitációt fejtenek ki, hogy a csapatokat meggyerik a fölkelés számára. A forradalmi bizottság statáriumot hirdetett ki.

Plasztirasz ezredes proklamációt bocsájtott ki, amelyben kijelentette, hogy néhány napon belül biztosítani fogják a nép választási szabadságát. A kiáltvány, amely élesen szembe fordul a saltónak azzal a részével, amely az utóbbi időben támadta a

nadsereget, bejelentette, hogy az ország belsejében néhány tiszt, akik mögött bizonyos politikai csoportok állanak, lázadást akartak szítani a katonák között, akik azonban nem csatlakoztak a mozgalomhoz. A görög népet nyugalomra intő Plasztirasz ezredes, aki hangsúlyozta a kiáltványban, hogy minden rendbontó ellen kíméletlenül eljárnak.

Venizelosz és Zalmis pártja komünikét adott ki, amelyben devaluálta az ellenforradalmi fölkelés vezetőit.

Párisból jelentik: A párisi görög követ megerősítette azokat a híreket, hogy Görögországban katonai ellenforradalom tört ki, amely nagyobb arányokat öltethet.

Terjed Németországban a szeparatista mozgalom

Harcok a rajnavideki városokban — A birodalmi kormány megtorló intézkedéseket tesz Bajorország ellen

A Frankfurter Zeitung értesülése szerint a szeparatisták Kölnben, Wiesbadenben, Bonnban terjeszkedni igyekeznek, az egyik helyen sikerrel, a másik városban sikertelenül. A helyzet állandóan változik. Wiesbadenben a városházát ellenállás nélkül elfoglalták a fegyveres szeparatisták, a rendőrség csupán annyit tett, hogy kijelentette, nem csatlakozik a mozgalomhoz. A bonni városi képviselőtestület hűségnyilatkozatot tett a birodalom mellett és elhatározta, hogy minden eszközzel megakadályozza a szeparatisták munkáját. Az egyik Aachen melletti városban a szeparatisták több politikai vezetőt letartóztattak, akiket Duisburg trányban elhurcoltak. A bonni birodalmi kincstári hivatalt megszállták. Trierben a helyzet tisztázatlan. A szeparatisták ellen itt a komünisták felvették a harcot. Egy szeparatistát megölték, két komünista munkás megsebesült. Az északi részen a szeparatisták több várost megszálltak.

Kölnben lesz a rajnai köztársaság fővárosa

Berlinből jelentik: Deckers szeparatista vezér a párisi »Journal« tudósítója előtt kijelentette, hogy ő már szombaton este közölte a belga tábornokkal a küszöbön álló akciót. A mozgalom olyan semleges rajnai államot akar megteremtteni, amilyen a háború előtt Belgium és Luxemburg volt. A rajnai állam el fogja ismerni a versaillesi szerződést és megfizeti a maga részét a jóvátételekből. Az új állam fővárosa Kölnben lesz. Deckers kiállításba helyezte, hogy a cenzura megszerzéséig betiltják a lapok megjelenését, továbbá az ostromállapotot valószínűleg kihirdetik.

Mainz a szeparatisták kezében

Párisból jelentik: Hétfőn délelőtt a szeparatisták bevonultak Mainzba, ahol bevárik a további parancsot.

Ujabb jelentés szerint a szeparatista mozgalom feltartóztatlanul

terjed. A szeparatisták felfegyverzett csapatai számban és erőben gyarapodva megindultak Koblenz, Düsseldorf és Köln irányában. A csapatok ágyúkkal vonulnak a kilölt városok felé. A párisi lapok szerint amerre a szeparatista csapatok elvonulnak, mindent csatlakozik hozzájuk a lakosság, amely örömmel üdvözlö a rajnai köztársaság kiállítását.

Aachenben — mint Düsseldorfból jelentik — komoly zavargások történtek ki. A rendőrség legyverést használta. A komünisták általános sztrájkra szólították fel a munkásságot. A hétfő esti órákban a külvárosokban kifosztották az üzleteket.

Franciaország semleges marad

A Temps szerint a rajnai köztársaság proklamálásával kapcsolatban a francia kormány kijelentette, hogy a megszállt területek lakosságának szó és elhatározási szabadságát biztosítani fogja, ennél többet azonban semmiesetre sem nyújt részükre. Arról szó sem lehet, hogy fegyvereket adjon azok kezébe, akik valamikor Franciaország ellen harcoltak.

A Temps azt írja, hogy a szeparatista puccs miatt a szövetségközi ellenőrzés teljesen megbénult. A jóvátételi problémájánál jelenleg sokkal fontosabb a biztonság kérdése.

Lloyd George a szeparatista puccsról

Lloyd George — mint Londonból jelentik — szülőhelyén tartott beszédében a rajnai szeparatista mozgalomról kijelentette, hogy meggyőződése szerint francia pénzen szervezték. Franciaországnak — mondotta — a Ruhr-megszállással tulajdonképpen az volt a célja, hogy a Rajna-vidéket elszakítsa Németországtól.

Bajorország ragaszkodik a birodalom egységéhez

A bajor kormány félhivatalos közleményt tett közzé, amelyben kifejtette, hogy Bajorország a birodalom külpolitikai helyzetére való tekintet-

tel elvárta volna a birodalmi kormánytól, hogy nagyobb óvatosságot tanúsít és nem keveri be Bajorországot egy súlyos konfliktusba. Bajorország — mondja a közlemény — ragaszkodik a birodalom állandóságához. A bajor nép ünnepelesen kijelenti, hogy nem akarja a birodalomnak fogadott hűségét megszegni. Felszólítja a német birodalmi kormányt, hogy a német egység szeretetével vigyázzon jobban a bajor nemzet érzékenységére.

Porosz csapatok Szászországban

Berlinből jelentik: Hétfőn nagyobb porosz birodalmi védőosztagok érkeztek Lipschébe, még pedig gyalogság, lovaság és tüzérség. A csapatok részben Lipschében maradnak, részben tovább szállítják Chemnitzbe és Plauenba. A Meissenbe bevonuló lovaságra rálöttek. A csapatok viszonozták a tüzelést. Több sebesülés történt. Kupke kommunistavezért letartóztatták.

Felesküdték a bajor csapatok

A birodalmi csapatok müncheni felesketéséről közlik, hogy a kormány kiáltványának felolvasása után Lossow tábornok az összegyűlt tiszték előtt kijelentette, hogy kezeskedik a német érdekeknek a véderő és Bajorország részéről való megóvásáról. Fehér-kék bajor elszakadás sohasem áll be. Kijelentette még, hogy teljes mértékben a bajor kormány mögé áll.

Gazdasági blokádnál helyezik Bajorországot

A birodalmi kormány minisztertanácsán elhatározta, hogy ha a bajorok nem vetik alá magukat a birodalmi tanács határozatának, úgy a többi állammal egyetértőleg megtorló intézkedéseket tesz Bajorország ellen. A tervbe vett retorziv intézkedések: a vasúti forgalom elzárása, gazdasági blokádnál és a diplomáciai viszony megszakítása. Politikai körökben attól félnek, hogy a konfliktus kiélesedik, mert Kahr határozottan kijelentette, hogy Lossow tábornok elmozdításába Bajorország semmi esetre sem fog bele nyugodni.

Munkában

a bácskogradistek felelőtlenek

Súlyosan inzultáltak a jegyzőt és beverték a kivilágított ablakokat

Bácskogradistéről jelentik: Csak nemrég ülték el a Bernhard Ferenc tanító megverésével fölkapart izgalmak hullámai és máris újabb botrányjal juttatták a bácskogradistek polgárok eszébe a helyi felelőtlenek, hogy nem pihennek.

Csakra Csedó bácskogradistek jegyzőt vasárnap este a kaszinóból hazatérve, a koromsötét utcán ismeretlen tettesek megtámadták és mielőtt még segítségért kiálthatott volna, az egyik felelőtlen ölnosztal többször teljes erőből fejbevágta. A jegyző elvesztette eszméletét és meglékelte fejét a földre zuhant. Amikor a bácskogradistek rendcsinálók látták, hogy a jegyző nem mozdul, elmenekültek.

Takity Sándor, a jegyző egyik barátja vette észre elsőnek az ucca közepén vérbe-fagyva fekvő Csakra jegyzőt, segítségért kiáltott és a közelben lakó emberek segítségével az eszméletlen jegyzőt lakására vitték.

A jegyző sérülései rendkívül súlyosak, a koponyát az ómos végű botok több helyen beszakították, úgy, hogy be kellett szállítani a jegyzőt Noviszadra, ahol meg fogják operálni.

A bácskogradistek felelőtlenek a jól végzett munka után borra járták a község néptelen uccáit és több ablakot beverték azzal az indoklással, hogy nem voltak kellően kivilágítva a trónörökös keresztelője tiszteletére.

A nyomozás a merénylők után megindult.

CIRKUSZ

Mai témák

(Történi az »Esti Posta« szerkesztőségében lapzártá előtt télorával.)

Szerkesztő: Kérem kollega ur, van már az első oldalra valami érdekesebb hiranyag.

Munkatárs: Még nincs szerkesztő ur. Szerkesztő: Akkor legyen szives köhöljön valamit, de ne olyan legyen, amit aztán másnap megcáfolnak.

Munkatárs: Kérem, talán megírhatjuk, hogy Tutánkamen sirkamarájában hat egyiptomi meztelen táncosnőt találtak. Tutánkamen nem fogja megcáfolni. Ő nem szokta dezavualni a sajtót....

Szerkesztő: Nem jó. Ez a téma már ki van merítve. Inkább azt írja meg egy berlini táviratban, hogy Németországban már 100 milliárdos bankjegyeket nyomnak.

Munkatárs: Már a múlt héten megírtam.

Szerkesztő: Kétszáz milliárdos bankjegyeket!

Munkatárs: Tegnap megírtam.

Szerkesztő: Szóval a márka ügye ki van merítve. Erre vonatkozóan minden próbálkozás meghiusult. Akkor nézze át a távirati anyagot. Mi van a magyar kölcsönnel?

Munkatárs: Az is meghiusult. Tegnap írtam róla, hogy megkapják, ma azt írtuk, hogy nem kapják meg. Mert nem tudnak a kospépenzbe megállapodni.

Szerkesztő: Valami fascista-puccs nem volt?

Munkatárs: Ma nem volt.

Szerkesztő: Hogyan? Egész nap nem volt?

Munkatárs: Egész nap. Peches napunk van ma szerkesztő ur!

Szerkesztő: Nekem mondja?! Az albán betörésekkel hogy állunk?

Munkatárs: Gyenge albán.

Szerkesztő: Rémes, hogy azok az albánok milyen ritkán törnek bel!

Munkatárs: Nem törődnek már azok kérem semmivel. Nem fontos azoknak, hogy van a lapnak szenzációja, vagy nincs. Indolens népség!

Szerkesztő: Már az albánokban sem bízhatik meg az ember. Kemál hogy van?

Munkatárs: Szidja Friedrichet. Humor rovat. Első oldalon nem használható.

Szerkesztő: Pesten hány tőzsdést tartóztattak le?

Munkatárs: (Táviratokat ad össze.)

Harminchárom, huszonkilenc, hatvan.... összesen százhuszonkettőt.

Szerkesztő: Ilyen keveset?

Munkatárs: A többi megszökött.

Szerkesztő (reménykedve): Az Ébredők? Nem csináltak semmit?

Munkatárs (szaval): A Dob-uccában minden csendes.

Szerkesztő: Vallja be, hogy Stresemann szónokolt valamiről!

Munkatárs: Sajnálatomra nem szolgálhatok. Stresemann urnak az orvosi bulletin jelentése szerint enyhe gégehurutja van és két napig nem szónokolhat.

Szerkesztő: Ezt kellett megérnem! Mondjon egy jó szót a Ruhr-vidékről.

Munkatárs: Nem érkeztek különösebb jelentések.

Szerkesztő: Megvan! Ukránia! Ott biztos történt valami.

Munkatárs (Olvas a táviratokból): Egy forradalom, egy ellenforradalom, két puccs és néhány apróbb államesiny.... Csupa kis dolog....

Szerkesztő: Ez nem nagyon jó. Olyasmi kellene, ami mindenkit érdekel és a mellett némileg háborzongató is legyen.

Munkatárs: Megvan! Első oldalra adjuk a pesti tőzsde árfolyamait. Az mindenkit érdekel és amellet igazán háborzongató.

Stella.

A keresztényszociálisok és szociáldemokraták győztek az osztrák választásokon

A nagynémetek súlyos veresége

Bécsből jelentik: A nemzetgyűlési választásokon leadott szavazatok összeszámlálása befejeződött és a kerületek legnagyobb részéről nyilvánosságra hozták az eredményeket. Az a prognózis, hogy a keresztényszociálisok rendkívül megerősödve, a szociáldemokraták pedig meggyöngyülve kerültek ki a választásokból, nem vált be, mert mindkét párt megerősödött a nagynémet-párt rovására. A nagynémetek megsemmisítő vereségének az az oka, hogy jelszavuk: *csatlakozni Németországhoz!* erősen veszített varázsából, amióta az osztrák koronáért létszázezer márkát adnak. A keresztényszociálispart a szanalási akció és a korona stabilizálása terén elért eredményeire hivatkozva szerzett új híveket magának, a szociáldemokrata választási agitáció pedig főképpen a nagyarányú munkanélküliségre mutatott rá, amit a szanalási akció maga után vont. A két nagy-párt teljesen fölmozsolta a kisebb pártokat, így a polgári munkapárt elvesztette egyetlen mandátumát is, ami idáig gróf Czernin Ottokár külügyminiszter volt, a zsidó nemzetieknek pedig három mandátumukból egy sem maradt.

Az idáig ismert eredmények alapján megválasztottak 79 keresztényszocialista, 65 szociáldemokrata, 11 nagynémet és 4 egyesült kiscgazdapárti képviselőt. Hat mandátum sorsa még bizonytalan; kettőt ezek kö-

zül közvetett eljárásra utasítottak.

A választások végleges eredménye tehát előreláthatólag a következőképpen fog kialakulni: Keresztényszocialistapárt: 81—82, a nagynémet-párt a kiscgazdákkal együtt 16, szociáldemokratapárt 67—68. A polgári többség tehát a 165 tagot számláló nemzeti tanácsban 97—98 képviselőből fog kikerülni. Az első összeszámlálás szerint Bécsben 24 szociáldemokratát, 14 keresztényszocialistát választottak meg s a maradékszavazatokra maradt 6 mandátum, amelyek közül 3 a szociáldemokratáknak, 1 a keresztényszocialistáknak és 2 a nagynémeteknek jutott.

Figyelembevéve, hogy az új nemzetgyűlés tizenhatalcal kevesebb tagból fog állni, az egyes pártok elvesztett mandátumainak száma a következő: keresztényszociálisok veszítettek 3, nagynémet- és parasztpárt 12, polgári munkapárt 1 mandátumot, a szociáldemokraták egyet sem. A polgári koalíció meggyöngyülve került ki a választásból a szociáldemokratákkal szemben.

A keresztényszociális és a szociáldemokratapárt valamennyi vezető egyénisége bekerül az új Házba. Így megválasztották Seipel kancellárt, Kienböck, Schmitz és Vaugoin keresztényszociális, valamint Schürff nagynémetpárti minisztert. Dinghofer, a nagynémetpárt vezére és volt nemzetgyűlési elnök csupán a mara-

dék szavazatok alapján megállapítandónagynémet mandátumok révén jut be a Házba, amelynek elnöke valószínűleg a keresztényszociális Miklas volt államtitkár vagy Odenal volt miniszter lesz, mert Weisskirchner eddigi elnök nem vállalt mandátumot. Ugyancsak kimaradt a nemzetgyűlésből Seitz, a nemzetgyűlés szociáldemokrata alelnöke, aki mint Reumann szociáldemokrata polgármester utóda, Bécs városa közigazgatásának élére kerül. Az ő utódja az alelnöki székben Eldersch volt államtitkár lesz.

Az egész országban leadott szavazatok számáról nincsen még jelentés. Bécsben leadtak 1.029.032 szavazatot. Ebből a szociáldemokraták 571.464, a keresztényszocialisták 337.783, a nagynémetek 53.619, a polgári munkapárt 18.886, a zsidó pártok pedig 24.970 szavazatot kaptak. Kommunista szavazó mindössze 13.775 volt.

A nemzeti tanács tagjaival egyidejűleg választották tegnap Bécsben a községi képviselőtestület tagjait is.

Lejárt a zombolyai határrendező re kitűzött határidő

A románok az aldunai szigeteket kívánják Zombolya helyett

Beogradból jelentik: A román határkiigazítás ügyében kedden járt le a kitűzött terminus, ameddig létre kellett jönni a megegyezésnek. A határidő lejárta után a döntés a népszövetségi tanácsot illeti. Hír szerint Románia követeléseinek fősúlyát nem annyira Zombolyára, mint az aldunai szigetek, köztük Adakalé megszerzésére helyezik, úgy hogy Zombolya kérdése semmi nehézséget nem okozna.

Arról, hogy a megegyezés a keddi nap folyamán létrejött-e, az esti órákig még nem érkezett hír. A német párt különösen nagy érdeklődéssel várja a határozatot, a határrendezés ügyében mert Zombolya egyike a legnagyobbnémet községeknek és Romániához való csatolása esetén a párt sok szavazatot veszítené.

Sötétség

Irta: Raith Tivadar

— Ó, úgy siettem Magához — mondta. Kalapiját a székre dobta, fésűjével megigazgatta a haját s a tükör előtt puderes pamacsával végigsimított az arcán.

— Rendben van minden — mondotta neki a tükör. — A hajad hullámos, jól tartja még a tegnapi ondolálást, a szád piros, mint a vér s az átmulatott éjszaka nyomait jótekonnyan fedi a puder. Szép vagy és kívánatos, huszonöt évéd minden frissessége még itragyog a szemében, a tested rugalmas és kemény, szinte áttör a ruha lágy selymén.

A tükör kritikája jól esett neki. Kedves mosollyal nyugtázta. Azután megfordult, kitarja karjait s magát teljesen elengedve, omlott a férfi mellére.

Vadul záporozó csókok zuhantak a hajára, mellére, vállára s elborították, mint frissítő nyári zivatar a mezt. A fáradtság, ami az átmulatott éjszaka nyomán az előbb még tompán zibongott idegeiben, tovatűnt. Friss volt és könnyű.

Kibontakozott a szoros ölelésből. Ruhájának ráncát megigazította, cigarettára gyújtott és leült. A férfi vérbeborult szemmel nézte.

— Kedvesem, — mondotta az asszony, — ma, sajnos, csak néhány percre jöttem. Nagy családi jelenet volt délelben, az apám kitagadással

fenyegetődzött és délutánra a szüleimnél kell lennem. Láthatja különben a ruhámon is. Ha magához jövök, sose törődök ilyesmivel, hiszen a sok ruha csak akadály közöttünk. De ma délután az asszonyok vizsgálódó és itió szeméi elé kerülök. Pedig de jobb volna itten, magánál, a szobájában... A mi szobájában...

A férfi hallgatott. Fojtogató, nehéz csönd iltte meg a szobát. Csak az óra ketyegése hallatszott, intő mementóként, hogy mindennek az ideje lejár egyszer. S az utcáról is belopódzott a sötét. Nem a szeretet meleg homálya, ami egymáshoz hajtja az embereket, csókra és ölelésre bujtogatón, sutogó, forró szavakat keltetőn, de a közönyös és komor boru, amelyik a hallgatás falát építi egyre erősebbé, amelyik ránehazedik a szivekre, a torokba szorítja a szót s amely kegyetlen, mint a halál...

A férfi hallgatott... Ó jai, ha mindent el lehetne mondani, ami így egyszerre rátör a szivre, örömet sorvasztón és hitet rombolón, micoda vészes zuhatag tört volna ki belőle. De érezte, hogy csak artikulálatlan, őrgöngyö sikoltás robbanna ki a torkán, félelmetes és ijesztő, ami még messzebbre sodorná tőle a másikat.

A cigaretta elégett. Az asszony másakra gyújtott s hogy szabaduljon a fenyegető csöndtől, amelynek áradása — úgy érezte — mindjárt elborítja őt is, egyszerre megszólalt.

Könnyed, kötődő hangon beszélt, de a félelem ellenséges érzése kicsendült belőle.

— Kedves, Maga meg miért hallgat? Talán bizony nem is szeret már? Azt hittem, sajnálni fogja...

A férfi hallgatott... A butorok megreccsentek. Mint a koporsó, a mikor a ravatalra teszik. S az óra gyilkos mementója már a velőbe hasított.

Az asszony idegesen gyűrte a ruháját. Most már nem törődött a ráncokkal. Érezte, hogy a férfi a szeretők hirtelen tisztánlátásával megsejtett mindent. S most már sajnálta, hogy eljött. Hiszen olyan egyszerű lett volna egy rövid kis levél, hogy nem jöhetek drágám, nem jöhetek, de azért szeretlek, nagyon szeretlek... S nem kellene most itt ülni, mint a vádlottnak a bíró előtt. A másik kedvéért felvett új ruhában, ami éget, mint a neszuszpalást s nem kellene érezni a férfi rászegező szemét, ami a sötétben is áttör. Belehasít mélyen a sziv legrejtettebb zugáig s onnan olvassa ki a rejtegetett titkot: hogy mindennek vége... Pedig olyan szép volt minden, a tiszta, egyenes férfi, aki mellett olyan jó volt megállni s akinek ölelése ezer új örömet ringatott. Ő, ha nem volna a hitűség, ami egyre újabb és újabb hódításra kerget s az örök keresés, miközben egyre jobban érzik, hogy távolodik mindattól, ami széppé és tisztává tehetné az életet, akkor itt maradhatna mellette...

De felmerült a másik képe is. Ő egyszer kisebb ember, mint ez a komoran hallgató férfi, aki előtt ugytorpan meg kereső lelke alig pár hónapja, mint a cél előtt a futó; aki ember volt, egyenes, bátor és jó s aki harmóniát hozott az életébe. S a másik — a diszharmóniát jelentette, a szerelmi cselvetéseket, a hazugságot, a megalkuvást, a gyengeséget. És mégis...

Az órájára nézett. Kedves kis aranykarkötőn zümmögött finom ezüstös hangon. Ajándék volt, nagy és viharos szerelem emléke. És elmult... Mint ez a mostani... S már jön egy másik, az újabb... Mint hullámra a hullám... Végtelen változás... Akár az élet...

Most már nem akart alakoskodni. Ugyis hiába. Az utolsó akkordban ne legyen hamis hang. Őszintén mondta.

— Kedves, Isten Vele. Ne legyen szomorú. Nem érdemlem meg. És bocsásson meg...

— Isten Vele — mondta a férfi. Ridegen, mert egyszerre felfakadt benne a zuhatag. De az asszony ruhájamár az ajtóban villant meg.

Egy lépést tett még s azután egy karosszékre zuhant. Mint mikor a szálát lesújtja a villám...

Egyszerre felsikoltott valami. Az ajtó hangja volt-e, vagy az övé? Nem tudta, csak érezte, hogy valami megszakad benne és végtelen sötétség zuhan reá...

Megölik Obrenovics Sándort és Draga Masint

Petrovics Vukasin volt szerb királyi miniszterelnök [emlékiratai XIV.

A portás visszajött azzal, hogy »Hogyi ur« akar velem beszélni. Ilyen nevű urat nem ismertem, tehát magam mentem a telefonhoz. Itt aztán hamar megtudtam, hogy Toma Nikola kereskedőről van szó, akit régóta ismerek. Azt is tudtam róla, hogy részese az összeesküvésnek, s mivel ilyképp feltehető volt, hogy fontos jelentéseket hozott, nyomban a Wandl-szállóba siettem. Itt a szobájában találtam Toma urat, a legnagyobb izgalomban. Kijelentette, hogy azért kéretett ide, mert fél, nem mer egymagában a szobában maradni. Leültetett, míg ő maga a szoba egyik sarkában remegett, majd reszketve mondta:

— Ma éjszaka meggyilkolják a királyt és a királynét!

Nem hittem neki, mert már sokszor kitűzték a gyilkosság napját, s mégse történt meg. De Toma esküdött, hogy az összeesküvők ma éjjel lépnek munkába.

Éjfél tájban hazamentem, s elmeséltem gyermekeimnek, hogy mi történt ma éjjel Beogradban. A gyerekek se hittek nekem és nyugodtan elaludtak. Reggel nagyon korán keltem fel s a Wandl-szállóba siettem. Toma mélyen aludt, mikor a szobájába léptem, s ebből arra következtettem, hogy a merénylet elmaradt. Visszamentem a Hotel Metropolba. Alig léptem a szobámba, már rohant utánam Toma és egy táviratot lobogtat a kezében. Izgatottan mondta:

— Távirat Beogradból. A király és a királyné összeveszték és kölcsönösen megölték egymást.

Innen Toma Novadovicshoz rohant a hírrel, aki már tudott a dologról a lapok különkiadásából. Magánkiadvány volt örömeiben, s elrohant a szerb Vol-kávéházba, ahol sorra összeeskölt minden szerbet.

A gyilkosság története

De most el akarom mondani a gyilkosság történetét. Junius tízedikén, kevéssel éjjel előtt két gyalogezred vonult be Beogradba, a királyi palotát pedig körülvérték ágyukkal. A lovasság készenlétben állott, hogy a király híveinek minden ellenállási kísérletét elnyomja. Az összeesküvők olyan szilárdan bíztak a sikerükben, hogy már a gyilkosság előtt ki-nevezték az új kormányt. Gencsics kollégám lett belügyminiszter és ilyen minőségben kiadta a csendőrség fejeinek a parancsot, hogy a legénység ez éjszaka ne mozduljon ki a kaszárnyákból. Ezután Gencsics fegyveres katonákat küldött ki, hogy fogják el Todorovics, Cincsarakovics és Pavlovics minisztereket. Mikor a miniszterek ellenkeztek, a katonák lövöldözni kezdtek. Cincsarakovicsot és Pavlovicsot megölték, Todorovicsot súlyosan megsebesítették.

Ugyanakkor az összeesküvés vezetői behatoltak a királyi palotába. A kapukat összeesküvő társuk, Cior-kovics Pera nyitotta ki előttük. A palota belsejében az ajtókat dinamitpatronokkal zúzták be. Pokoli zűrzavar keletkezett.

A nagy felfordulásban Nacsevics főhadnagyot saját barátai lötték agyon.

Azután minden tervszerűen folyt le. Dimitrievics tábornok a nagyfőlépcsőn helyezkedett el embereivel, hogy a király segítségére siető csendőröket visszaszorítsa. Harc keletkezett, amelyben Dimitrievics tábornok is súlyos sebet kapott. De azért a helyén maradt mindaddig, míg azt nem jelentették neki, hogy Hrisztics Mihály százados a királyt egy nyaklövéssel megölte. Masin Dragát pedig törőléssel ölték meg. Az összeesküvők csak hosszú ku-

ratás után találták meg a királyi párt, amely egy titkos folyosóban keresett menedéket. Teljes két óráig tartott a hajszá.

Mikor a király a helyzet veszélyes voltát látta. Masin Dragával egy rejtett tapétaaiton keresztül egy titkos fülkébe menekült, melynek létezéséről a királyi páron kívül csak az első szárnysegéd tudott. Petrovics tábornok. Az összeesküvők behatoltak a királyi pár hálószobájába, de sehogyse találtak a menekültekre. Erre Petrovicsot vették elő, hogy azonnal mutassa meg rejtékhelyüket. A tábornok vonakodott. Revolvereket szegeztek a mellének és lelövésrel fenyegették meg. Erre Petrovics kijelentette, hogy csak akkor mutatja meg a titkos fülkét, ha megfogadják neki, hogy a királynak nem esik bántódása. Ez megtörténvén, Petrovics megmutatta, hol van a rejtett ajtó. Alig mutatta meg a bejáratot, két revolverlövésrel megölték. Erre az összeesküvők benyomultak a fülkébe és végeztek a királyi párral. Sándor és Draga csupán hálóingben a fülke egyik sarkában egymást szorosán átölelve lapult meg. Arcukon a rémület kifejezése ült. A félelem és iszonyat úgy összezorította a torkukat, hogy egyetlen hangot se tudtak kiadni. A tisztiek először Dragára rohantak és agyonszurkálták. Közvetlen azután Hrisztics százados a király nyakának szegezte a revolverét és egyetlen lövéssel megölte.

A két óra hosszat tartó keresés és hajszá lenn az udvaron nagyon izgatottakká és türelmetlenekké tette a katonákat. Hangos ordítással azt követelték, hogy bombázzák a királyi palotát és pusztítsák el végképp. De még mielőtt hozzáfoghattak volna, jött a híre, hogy a királyi párt elpusztították. Ezt nem hitték a katonák. Bizonyítékokat követeltek. Erre az egyik tiszt kinyitott egy ablakot s azon keresztül lehajította Sándor és Draga tetemét az udvarra. Ez megnyugtatta a katonákat.

Felmentettek

egy lázítással vádolt gyógyszerészt
Az oktalán kérdés még nem bűncselekmény

Belacrkváról jelentik: A napokban tárgyalta a belacrkvai törvényszék Helmbold József belacrkvai gyógyszerész bűnügyét, akit azzal vádoltak, hogy tényleges katonát igyekezett rábírní arra, hogy tagadja meg az engedménsséget feljebbvalóinak.

Két évvel ezelőtt jelentette fel a belacrkvai katonai parancsnokság Helmbold József gyógyszerészt. Feljelentésében elmondta, hogy a gyógyszerész az ott vásárló Vuicsics Jovan horvátországi illetőségű közlegénynek a következőket mondta a gyógyszerész:

— Radics nemsokára ki fogja kiáltani a köztársaságot és akkor magának nem kell a Vajdaságban szolgálni, mert mi úgy sem akarunk a mai rezsim alatt maradni.

Ennek a feljelentésnek az alapján a belacrkvai rendőrség a megvádolt gyógyszerészt letartóztatta és a városi hatóság Helmbold gyógyszerészt is bezáratta, azzal a megokolással, hogy úgy is, mint barátai közismert, »magyar politikai ágensek.« A Helmboldnál fogantatosított házkutatás azonban nem vezetett eredményre és a gyógyszerészt a vádtanács néhány nap után szabadlábra helyezte.

A most megtartott főtárgyaláson Schütz tanácselnök elnökölt, szavazóbirák pedig Vargaes és Babics törvényszéki bírák voltak. A vádlott a főtárgyaláson tagadta a terhére rótt bűn-

cselekményt és csak annyit ismert be, hogy mivel a lapokban olvasta, hogy Radics ki akarja kiáltani a köztársaságot, megkérdezte a nála vásárló Vuicsicsstól, hogy igaz-e ez a hír? A bíróság kihallgatott egy tanút is, akire Vuicsics hivatkozott, ez a tanu azonban úgy vallott, hogy nem volt jelen a beszélgetésnél.

Dr. Zimmer Miksa belacrkvai ügyvéd védőbeszédében hangsúlyozta, hogy a vádlott által a katonához intézett kérdés nem lehet bűncselekmény, hanem legfeljebb — oktalanság. Különbben Vuicsics félre is érthette a vádlottat, aki rosszul beszél szerbül. A védőbeszéd után a bíróság hosszas tanácskozás után felmentette a megjárult gyógyszerészt, mert a vádat nem látta beigazoltnak.

HIREK

— Nesics Ljuba prágai követ. Beogradból jelentik: Nesics Lyuba, a külügyminiszter eddigi helyettese, akit prágai követévé nevezték ki, a napokban elfoglalja új hivatalát. Távozása alkalmával a népszerű Nesics Ljuba tisztelőit a beogradi újságírók búcsubankettet adnak.

— Az olasz hajóhad kíséri a spanyol királyi pár yachtját. Rómából jelentik: Az olasz hajóhad hétfőn elindult a spanyol királyi yachtját kísérő spanyol flotta elé. A királyi vendégeket az olasz partig e két hajóhad fogja kísérni.

— Masaryk az angol királynéi. Londonból jelentik: Masaryk csehszlovák köztársasági elnök londoni tartózkodásának első napját azzal kezdte, hogy cseh nemzeti szilágokkal átkötött pálmakoszorút helyeztet el a Whitehallban és a Westminster-apátságban az ismeretlen katonai siremlékére. Délben Masaryk elnök és Benes külügyminiszter szállodájukból királyi fogaton a Buckingham-palotába hajtottak. A királyi audencia után a király és a királyné reggelin fogadták őket. Este Masaryk elnök hosszú beszélgetést folytatott a külügyminisztériumban Curzon lorddal. Ezután Baldwin miniszterelnökkel ebédelt a miniszterelnökség palotájában.

— Megkezdődtek a csehszlovák-magyar tárgyalások. Budapestről jelentik, hogy a magyar külügyminisztériumban kedden délelőtt megkezdődtek a tárgyalások a cseh delegáltakkal a Csehszlovákiával még függő kérdésekről.

— Kémet fogott a »Novosztli«. Novisadról jelentik: A beogradi Novosztli legutóbbi számában közli, hogy Novisadon ismét kémet fogtak, aki a szegedi hírszerző osztállyal állott összeköttetésben. A novisadi rendőrség a Novosztli híret megcáfoltta azzal, hogy semilyen kémgyanus embert nem tartóztattak le az utóbbi hónapok alatt.

— Tíz évi kényszermunkára ítélték az esseni szénbányák igazgatóit. Frankfurtból jelentik: A francia haditörvényszék Holzer és Adler esseni szénbányai igazgatókat, akiket a Rajna csatorna hidjának felrobbantásával vádoltak, fejenként tíz évi kényszermunkára ítélte.

— A zagrebi egyetemi hallgatók nagygyűlése. Zagreből jelentik: A zagrebi egyetem diákjai kedden délelőtt gyűlést tartottak, amelyen anyagi helyzetük megjavításáról tanácskoztak. A gyűlés után propaganda céllal tüntető felvonulást rendeztek a főbb utvonalakon.

— Gyászmise Budapesten a budaörsi harc elesettől. Budapestről jelentik: A budaörsi királyi-csata évfordulója alkalmából a magyar legitimisták kedden a Ferenciek templomában ünnepi gyászmisét tartottak a Habsburg Károly oldalán elesettek emlékére.

— Temetés. Subotica város községének impozáns és meghatározó részvéte mellett ment végbe keddel délután Friedmann Ignácnak, a Minerva nyomda r. t. gazdasági főnökének temetése. A város egész társadalma megmozdult, hogy utolsó búcsút vegyen attól az áldott lelkű öreg urtól, akit páratlan jósága és szívének fogyatkozás nélküli nemessége miatt csak becsülni, tisztelni és szeretni lehetett. A gyászban résztvevők elhalmoztak a koporsót koszorúkkal. A többi között ott láttuk a Minerva nyomda rt. igazgatóságának, a Bácsmegyei Napló kiadóhivatali tisztviselőinek, Szántó Miklós dr. és családjának, Fekete Miklósnak koszoruit. A Minerva nyomda technikai személyzete koszorúján ez volt a felírás: A szeretett és tisztelt Friedmann bácsinak, a Bácsmegyei Napló szerkesztőségén — a jóságos öreg urnak, Fejesné és családja — szeretett Friedmann urunknak. A temetési szertartást Gerson József dr. főrabbi végezte, aki meghatós lélekbelemarkoló szavakkal vett búcsút az elköltőtől, akit mindenki aki ismerte örökre szívébe zárt. Aztán megindult a gyászmenet a temető felé. Amerre a menet elment, a gyásznak és megbecsülésnek spontán biznyságaként lehuzták az üzletek redőnyeit. Az egész gyásznép a temetőig gyalog kísérte ki a halottat. A menetben testületileg, gyászlobogó alatt vett részt a Minerva nyomda egész személyzete s kísérték el utolsó újára szeretett főnökét. A temetőben elhangzott még az utolsó ima, aztán átadták az anyaföldnek azt, ami e drága emlékü halottból halandó volt. A gyászoló családot nem csak Suboticáról, de az egész Vajdaságból rendkívül sokan keresték fel a gyász és részvét melegsávu megnyilatkozásával.

— Kijavították Cár Nikolát. Novisadról jelentik: A háború alatt Mladenovácánál elsüllyesztett Cár Nikola II. dunai gőzöst, amelyet a tengerészeti minisztérium még régebben kiemeltetett, Regensburgba vitték javítás végett. A javítási munkálatok már elkészültek a jóvátételi törlesztés számlájára és a hajó már utban is van Novisad felé, ahová szerda délelben fog megérkezni. Novisadon ünnepélyes fogadtatást készítettek elő a hajó számára.

— Betörések Becskereken. Becskerekéről jelentik: Az elmúlt éjjel három betörést követtek el ismeretlen tettesek. Behatoltak Engel Ádám lakatosműhelyébe, ahonnan eredmény nélkül távoztak, betörték Kovács István apátplébános főúcai lakására, ahonnan kisebb értékű tárgyakat vittek el. Reggel felé Weisz Sándor szabóüzletében próbáltak szerencsét, a lakók azonban a zajra felébredtek és a betörőket elriasztották. A rendőrség a nyomozást megindította.

— Felakasztotta magát a lánya ezüstlakodalmá miatt. Novisadról jelentik: Olajos János 76 éves gazdálkodó hétfőn éjjel felakasztotta magát. Leánya most tartotta ezüstlakodalmát, amit az öreg ur ellenzett és mert kívánsága nem teljesült, elkeseredésében öngyilkosságot követett el.

— Betörés a mosókonyhába. Osijekről jelentik: Belajcsics Dusan kovács jelentést tett a rendőrségnek, hogy vasárnap éjjel ismeretlen tettesek behatoltak a mosókonyhája és onnan mintegy 4000 dinár értékű fehérneműt raboltak el. A rendőrség keresi a tetteseket.

— **A kivándorlás szabályozása.** Novisadról jelentik: A novisadi főispáni hivatalhoz rendelet érkezett, amely szerint az Északamerikai Államok kivándorlási kvótája betelt, azoknak, akik már megkapták a kivándorlási engedélyt, de még itthon vannak, január elsejéig el kell utazniuk, mert engedélyük ezen túl érvényét veszti. Akik most jelentkeztek előjegyzésre, azok csak a jövő évre kaphatnak kivándorlási engedélyt. Kivétel az a kereskedő, akik üzleti ügyekben utaznak Amerikába. Kivétel az elbánásban részesülnek az amerikai állampolgárok gyermekei is, azok akik 18-ik évüket még nem töltötték be.

— **Műkedvelők az újságírók nyugdíjalapja javára.** A Katolikus Legényegylet egyes műkedvelőgárdája felajánlotta a subotcai újságírószekciónak, hogy az újságírók nyugdíjalapja javára műkedvelő előadást rendez. A kipróbált műkedvelőgárda már legközelebb megrendezi az előadást, amelynek jövedelme ezt a nemes célt fogja szolgálni.

— **Követendő példa...** Beogradból jelentik: A beogradi fogtechnikusok egyesülete hétfőn este ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a beogradi újságírókat és családjaikat díjtalanul fogják kezelni, ugyan csak díjtalan kezelésben részesítik a rokkantakat is. Értésülésünk szerint legközelebb a beogradi orvosok is hasonló határozatot fognak hozni.

— **Harminc hold föld kétezernyolcszáz koronaért.** Becskerekről jelentik: Érdekes polgári pört tárgyalt kedden délelőtt a becskeréki törvényszék. Felperes száz lázár földi földműves volt, míg az alperes a budapesti Altruista bank. A bank ugyanis 1918-ban eladta háromezer holdas birtokát, parcellánként kétezer nyolcszáz koronaért száz lázár földi földművesnek, akik a vételárból nyugta ellenében ezer-ezer koronát fizettek le. A bank azonban a vételt nem telegkönyvelte és most, amikor a vevők a vétel perktuálását kérték, a bank ezt megtagadta és az üzlet hatálytalanságát kérte. A becskeréki törvényszék úgy döntött, hogy a vételügylet érvényes, a felperesek kötelesek lefizetni a hátralékos vételárát (nem valorizálva) és az Altruista bank pedig köteles a birtokot új tulajdonosaik nevére telegkönyvelni.

— **Időjárás.** A budapesti meteorológiai intézet jelentése: Továbbra is enyhe, esőre hajló idő várható.

— **Hangverseny a városi színházban.** Szombaton este fogja megtartani hangversenyét a városi színházteremben Krszta Ivics tenorista, aki legutóbb Somborban mutatkozott be nagy sikerrel. Krszta Ivics a híres bécsi Wolf-iskolának volt a növendéke. Műsora a legkiválóbb zeneszerzők operáiból van összeállítva, így Puccini, Marsenet, Verdi, Leoncavalló és Konyovics szerzeményeit fogja eredetiben énekelni.

— **Kérelem.** A népkönyha vezetősége kéri azokat a tehetősebb családokat, akiknek módjukban áll, hogy természetbeni adományokkal járuljanak hozzá a népkönyha fenntartásához. A legkisebb adományt is szívesen fogadják. Cím: Zrinszki trg 13.

Dr. Wohl József specialista szülész- és nőorvos hazaérkezett és rendeléseit folytatja délelőtt 8-10-ig, délután 2-4-ig. Wilsonova utca 23.

— **Szerencsétlenül járt munkás.** Osijekről jelentik: Barak Antal cserpes, miközben a cukorgyár tetőzetét javította, lezuhant az öt méter magas tetőről oly szerencsétlenül, hogy eszméletlenül állapotban szállították a kórházba.

— **Japán-nap Versecen.** Versecről jelentik: A verscei »Szbija« szálló nagytermében tartották meg telt ház előtt október 21-én a japán földrendés áldozatai javára rendezett hangversenyt. A műsort katonazene vezette be, utána Zsizsa Alexander városi tanácsos tartott előadást »Über die Adria Wacht« címmel. Dr. Ritteringer Ede a nemzetek tengeri haderejét ismertette. A vrsaci német férfitársaság »Gothentreue-t«, a szerb egyházi dalárda pedig »Jadna dragat« énekelte. A műsor legkiemelkedőbb száma Zlata Nedeljko-vics szülő éneke volt. A jólsikerült est több mint ötezer dinár tiszta jövedelmet eredményezett.

— **Eljegyzés.** Licht Olga, Stanišić és Szulzbach Dezső, St.-Sivac, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Gyermekdelután Kikindán.** Kikindáról jelentik: A kikindai zsidó nőegylet vasárnap délután jólsikerült gyermekelőadást rendezett. Negyven gyermek állott élőképét. Az első díjat Nagy Baby nyerte. A műsoros előadás is jól sikerült. Frankl Jakabné, a nőegylet elnöke, Nessinger Hugoné és Kemény Arnoldné fáradságtalanul buzgólkodtak a délutáni sikere érdekében. A tiszta jövedelmet a szegények között osztották szét.

Nagy képkiallítás Novisadon. Mint értesülünk, Novisadon folyó hó 23-án délután a Winkle-féle palotában, Kr. Aleksandra utca 7. szám alatt lévő tánctermében (bejárat az udvarban), elsőrendű festők művei kerülnek kiállításra. A kiállításra a bemenet szabad és egész nap nyitva lesz.

Foto-szalon, Vig, Subotica (Nádor-kávéház fölött) készít fényképeket a legmodernebb és legművészibb kivitelben.

(*) **Roth Olga kozmetikai intézetében** Kr. Alexandrova-utca 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arcborhámlasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehéritő és szeplőkenőcsök stb. 2804

Mielőtt szükségletét trikóáruban és harisnyákban beszerzi, nézze meg Klein Jenő raktárát Novisad, Jevrejska ul. 13.

SPORT

Kuruczy győzelme Párisban. A KAOE. kiváló 400 méteres rekordere, vasárnap indul a párisi atlétikai versenyen. Vasárnap reggel érkezett meg a francia fővárosba és délután fölaradt talaju pályán mérkőzött 300 méteren Fery és Carbonnay francia bajnokokkal. A versenyt fölényesen 36 mp. idővel nyerte meg Fery előtt, aki öt méterrel lett második.

A M. A. C. birkózóversenye. A M. A. C. országos birkózóversenye még a hétfői napon se fejeződött be. A döntőmérkőzéseket szombaton tartják meg. A hétfői előmérkőzések során a légsúlyban a döntőig jutottak. Első lett Magyar B. A. K., második Tasnádi M. A. C. A nehélsúlyban nincs még eredmény, a könnyűsúlyban Keresztes Lajos (Husiparos) győzött Matura M. T. E. előtt. A nagyközépsúlyban Varga Béla elsősege holtbizonyos. A Varga és etaoín shrdiu etaoi nshrd hétfői napon a legjobb birkózó címért Varga és Szeki mérköztek. A tízenötperces küzdelem alatt állandóan Varga támadott fölényesen, Szeki pedig a földre kerülve, védekezett úgy, hogy negyedóra után a zsűri pontozással Varga Bélát jelentette ki győztesnek.

TŐZSDE

Noviszadi terménytőzsde, október 23. Lanyha irányzat mellett a forgalom igen csekély. Üzlet csak téli és tavaszi tengeriben volt. Árak nyomottak. Buza 332.50 dinár, ótengeri 245 dinár. Zab 217.50 dinár. Bab bácskai 525 dinár. Másban nem volt kötés.

Beograd, október 23. Zárlat: Páris 484-483, London 373.25-373, Milano 83.10-83, Genf 1490-1485, Berlin 0.04-0.03, Prága 246-245.50, Bécs 0.1105-0.1163, Bukarest 40-39.50, Szófia 131-128, Budapest 0.50-0.48, Amsterdam 32.50-32.20.

Zürich, okt. 23. Zárlat: Newyork 561 (560), London 24.85 (25.12½), Páris 32.25 (32.92½), Milano 25.22½ (25.20), Prága 16.57 (16.62½), Budapest 0.0305 (0.0306), Beograd 6.87 (6.85), Bukarest 2.67½ (2.60), Szófia 5.35 (5.35), Varsó 0.005 (0.006), Bécs 0.0078 háromnegyed (0.0078 háromnegyed). Zürich ismét jegyzi a berlini márka-árfolyamot. Zürichből jelentik: A berlini márka jegyzése ezennel egy árfolyammal történik. A megálapított árfolyam csak tájékoztató árfolyam lesz. A mai árfolyam: Egy márka = 000.0005 cims.

Budapest, október 23. A devizaközpont hivatalos árfolyamai: Beograd-dinár 233-252, Berlin-Márka 00005, Bukarest 97-110, Lei 98-111, Milano 875-930, Lira 885-940, Newyork-Dollár 19350-20456.

Értéktőzsde. A magánforgalom tartózkodó volt. Délfelé nagyobb árukiadást mutatkozott. Az árfolyamok a tegnapihoz képest árnyalattal gyengültek. Pénz háromnegyed és egy százalékkal kínáltak. Hetipénz 1 háromnegyed-2½-ig kínáltak. Állítólag elfordult árfolyamok (ezer koronákban): Magyar Hitel 715, Osztrák Hitel 130, Általános Takarékpénztár 1200, Hazai Bank 215, Hazai Takarékpénztár 4100-4200, Kereskedelmi Bank 1210, Olasz Bank 46, Cseibank 123, Angol Magyar Bank 126, Földhitelbank 320, Köszén 2558, Salgó 560, Ürkányi 1450, Beocsini 1200, Államvasút 390, Nasici 2250, Ganz-Danubius 5540.

Kellemes meglepetést

fog szerezni a temesvár-lipcei Moravetz-éreg az idén a zongorát vagy hegedűt játszó közönségnek. Október 15-én megjelenik az első

Moravetz Karácsonyi Album

olyan szenzációs külső kiállításban és belső tartalommal, amelyet eddig a legnagyobb világcégek adtak vevőiknek. 80 oldalon 34 kiváló művet tartalmaz ez a pompás album, mely a legdivatosabb táncok, népszerű dalok, legszebb magyar nóták, kedvelt operák, kiválóított két- és négykezes darabok gyűjteménye lesz és minden zongorára odakerül. Az albumba felvett művek egyenként véve 380 dinárba kerülnek. Karácsonyi albumot addig ne vegyen, míg a Moravetz-albumot nem látta! Október 15-én a Moravetz-album is minden könyvkereskedésben kapható lesz. 7434

Fűzőkülönlegességeit hölgyek figyelmébe ajánlja Dimlirilevits Juliska fűzőterme. Subotica, Skotus Viator utca 10.

Az új zeneműjegyzékünk elkészült, kívánságra bárkinék megküldjük

Vig Zsigmond Sándor zeneműkereskedése Subotica.

Az új 7132 Rózsavölgyi Karácsonyi Album ára 60.- dinár.

Volt hadifoglyok!!!

Megjelent a legszebb orosz dal, amely lépten nyomon kísért benneteket nagy Oroszországban. Címe:

BAJKÁL (Szbériai emlék)

Vegyétek és terjesszék!

Moravetz kiadás

Mindenütt kapható! 7344

MOZI NAPTÁR

Október 25-28-ig
Kis csibész (Jacki Coogan) Mosinger-film.

Október 25-31-ig
Palinka (Zola Emil regénye) Bosna-film.

November 1-7-ig
Ut a boldogság felé (Legjobb Griffith-film) Bosna-film.

November 5-7-ig
Panin Sergius (Ohnet regény) Bosna-film.

November 8-11-ig
Ilyenek a férfiak A szezon legnagyobb vigjátéka. (Harry Liedke) Bosna-film.

November 16-21-ig
Lengyelvár (Eschstruth Nathalia regénye után, Loth Ila, Bojda Juci, Petrović Szveticzláv.) Orient-film.

November 22-25-ig
Nagy Péter cár (Emil Janings, Dagny S.) Bosna-film.

November 22-től december 5-ig
Cirkus Edie Polo (Edie Polo) a szezon legnagyobb amerikai kalandorképe Amerikan-film.

Nagy kiadás
szücs- és szőrmeáruházban
árutörődés miatt
e hó 17-től okt. 15-ig
leltári áron
nagyban és kicsinyben
Spitzer Lajos szücs
szőrmeáruházában Subotica

Sokolka utca. 3485

Chaise-longue takaró, szőnyegek, függönyök és kézimunka ágyterítők, Krausz Ede, Novisad.

BÉLYEGGYŰJTŐK!

Gyűjteményüket csak úgy tudják teljesíteni, ha a „BANATIA” körküldeménybe belépnak. Gazdag választék külföldi bélyegekből. Választék referenciák címlapon.

FEKETE SÁNDOR, DZOMBOLJ.

Kérjen körküldeményre vonatkozólag prospektust. 79.5

MARIO LA arckrém a legjobb arcápoló!

DRALLE-féle ILLUSION

világító torony alakban.

Virágsepppek
alkohol nélkül
csodálatos
természetes
illattal.

Egy csöpp elég

gyöngyvirág, ibolya, rózsa, orgona, heliotrop,
poppy (tropikus mák) stb.

Főlerakat viszontelárusítók részére:

ISIS D. D. Georg Dralle osztály Zagreb,
Palmotičeva ulica 66. 7935

Rum és Likör

essenciák (Schimmel, Fantl és Pick
gyártmányok) legolcsóbban

Landauer (Lackner) drogéria
Subotica 7310

Menyasszonyok figyelmébe

Hatalmas választékban és rendkívüli olcsó
árban: 6-12 18 és 24 személyes fehér
damaszt asztalgarnitúrák és színes kávé
garnitúrák elebrangu len és pamut minő-
ségekben. Törülközők, pohártörők és zseb-
kendők. Gyönyörű hivitelben cérna és
pamut hímzett ággyarnitúrák. Cérna-
vásznak, battistschiffonok és lepedővász-
nak rendkívüli versenyképes árakon.

LÖWY TESTVÉREK
DIVATÁRUHÁZÁBAN SUBOTICA.

WEITZENFELD és TÁRSA

SUBOTICA Táviratcím: KENDERIPAR.
Iroda: VÁROSI BÉRPALOTA.
Telep: Sentaí put. Telefon: 190. Alapítva: 1902.

Ponyvacladás és kölesüzés. Ajánl:
lópokrócokat, tüzelő- és kerti tümlő-
ket, új lisztes, gabonás, gyapju-, toll-
kötő- és szalmazsákokat, matrát- és
rolettaszöveteket jutából és leaból,
továbbá mindennemű házivásznat stb.

ZSINEGEK, KÖTELEK VAGY HEVEDEREK!

KAIN LAJOS

hangszernagykereskedő, zongora és
hanszerraktár. -- Főüzlet: Suboticán.

Lajos Kain
SUBOTICA MALO I VELIKO.

ROMÁNIAI SAJÁT TERMELESÜ

TÜZIFÁT és FASZENET
BÜKKHASITVÁNYT és FENYŐRUDAT

AJÁNL AZONNALI SZÁLLÍTÁSRA
FRANCÓ VEL-KIKINDA ELVÁMOLVA
A LEGOLCSÓBB NAPI ÁRON

IMPORT FAÉRTÉKESÍTŐ
DEUTSCH FERENCZ

VELIKA-KIKINDA

KORNIS ZSIGMOND és MÁRTON
ARADI FATERMELŐK BIZOMÁNYOSA
TELEFONSZÁM 12.

FAGYAPOT

SEČUJSKI i DRUG

Novisad, Futoški put 36.

Száraz, pormentus fa-
gyapotot ajánlunk tájé-
kereskedőknek, leír-
tosoknak a a többi fo-
gyasztóknak a legol-
csóbb árakon. Mintázott
ajánlatot kérsre küld.

Lehetőleg románul tudó orvost keresek

gazdag bánati községbe, ki
S. H. S. állampolgár és joga-
sított S. H. S. területen ren-
delni. Cím a kiadóban. 7769

J. WEISZ

kefeárak gyára, Subotica.

Ajánl nagyban a legolcsóbb napi áron: keféket,
ecseteket és meszelőket, valamint mindennemű
kefeyersanyagokat és fákat. 4530

AUSTRO FIAT

4 TONNÁS TEHERAUTÓ

tömör gumikkal jutányos áron eladó. A kocsi
jó karban van és üzemben megtekinthető:
Gergely Miksa és Társa cégnél Novakanizán.

Eladó 6 hengeres egy éves

STEYR LUXUSAUTO

Felvilágosítással szolgál: PANDEK F.
Stari-Bečej. — Telefonszám 14.

TRIFAJLI KŐSZENET

bármilyen mennyiségben
azonnalra Suboticáról szállít

VUKOVIĆ i DRUG SUBOTICA
Telefon: 4-50

Ügyes férfi, a rövidáru szakmá-
ból aki egyuttal utazáshoz is
alkalmas felvétetik. — Cím:
„SCHMOLKA“ hirdetőirodában
Novi-Sad, Futoski put 2. szám.

Neues Pester Journal

Budapest V., Vilmos császár-ut 34. szám
53. évfolyam

Legnagyobb és legkedveltebb politikai napilap
Jugoszláviában:

Előfizetés negyedévenként — — — 150 dinár.
Egyes szám ára — — — 2 dinár 50 para

Vezérképviselő S. H. S. állam részére:

MAVRO HEUMANN

könyv- és papirkereskedő Subotica
hová az összes rendelések és pénzküldemények
küldendők

Elsőrendű hirdetési organum

Hirdetések felvétele az összes hirdetési irodák
által.

LEKVAR

hordókban és kádákban

LISZT

elsőrendű minőségben, valamint minden más
termények legolcsóbb napi áron kapható.

Drag. Lj. Jovanović
Subotica (Cara-Dušana 8.) Telefon 543.

KELET-EURÓPAI KERESKEDELMI

R. T.

EAST-EUROPEAN TRADING COMPANY

Ltd.

BEOGRAD, KRALJA PETRA UL. 52.54.

Táviratcím: EASTRAD
TELEFONSZÁM 27-55.

Angol textilárak gyári raktára.

Csak nagyban.

FAKERESKEDŐK

VÁSÁROLJANAK faragott és fűrészelt fát: gerendát, fa filtheadeszkát, léceket, stafilit minden mérethez továbbá mindennemű keményfát

BRAĆA MILETIĆ, ZAGREB
Ulica 199. — Fiók: CELJE. — Tojásládagyár.

KÁTRÁNYFEDŐLEMEZ KÁTRÁNY KARBOLINEUM

FACEMENT és minden egyéb építési anyagot
ajánl:

„GRADIVO“ ZAGREB

Bogovičeva ul. 3. — Telefon 5-55.

hétfőtől
okt. 24-ig
szertől

Litka

MISS BERYLL

dráma 5 felvonásban.
Főszereplő: Lya Mara.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címző kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Álláskeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkardokhoz válaszlevegő melléklendő.

Önálló épület- és butor- asztalos művezetőt keresek, ki már hasonló állásban volt és a gépekhez ért, előnyben. Ajánlatot »Jó állás« jellegre a kiadóba kér. 8053

Hivatalnok, több évi gyakorlattal, jogszólv. Állampolgár, beszél szerbül, magyarul, németül, franciául, angolul, keres levelezői vagy más irodalmi állást. Cím: »Schmolka« hirdetőirodában »389. szám« alatt. Novisad. 8064

Kinderfräulein mit schneidern, sucht Stelle. In der Verwaltung. 8067

Jó munkás borbélysegédet keresek azonnali belépésre. Huszák borbély, Subotica. 8068

Egy mozgépesz alkalmazást keres. Cím a kiadóban 8070

Közö

Gavallér apacs

dráma 5 felvonásban.
Főszereplő: Wallace Red.

LEVELEZÉS

Hölgyek! 32 éves, elvált urilember megismerkedne jóra való özvegyvel vagy idősebb leánnyal. Egy gyermek nem határoz, némi hozomány megkívánatik. Csakis fényképpel és teljes címmel ellátott levelekre válaszolok. Jelligés leveleket »Vendég-lés« címmel a kiadóba kérek. 8034

Ügyes utazó-tisztviselőket magas fizetéssel felvesz az Adriai (Jadransko) Biztosító sombori fiókja. 8033

Irodista vagy irodistánő szerb nyelvtudással felvétezik. Füzy i Weiner Subotica, Kujaza Mihajla 1. 8008

Asztalossegéd

butorkészítésben és polirozásban jártas — azonnal felvétetik állandó munkára.

Jakovljević és Radosavljević asztalosek Beograd Erunska ul. 51

FOGLALKOZÁS

Egy szorgalmas molnársegéd állást keres. Cím: Fazekas Péter Srbobran, Bačka. 8030

Két órás és egy arany-műves-segéd állást keres. Cím a kiadóban. 8050

Bádogossegéd, nagykoru, ki a szakmába vágó összes munkákban jártas, állandó munkára, jó fizetéssel, kerestetik. Irásbeli ajánlatok Iso Morberger, Novešove, küldendők. 8037

Vegyeskerekedő-segédet azonnali belépésre keresek Kriehaber Dezső, Bajski put. 8059

BÖRBUTORAIT

megtisztítja, megfesti, újalakítja Jellinek József, Paja Kujundžića ulica 4.

Fűszer-utazó, aki agilis, szerb, német, magyar nyelvismerettel rendelkezik s e szakmában teljesen jártas. Jó referenciákkal, felvétetik. Cím a kiadóban. 8046

Kereskedelmi végzett fiatalember, magyar, német nyelvismerettel, állást keres. Cím: »Gyakornok« jellig alatt a kiadóban. 8040

Borbélysegédet magas fizetéssel azonnali belépésre felvesz Ficsor fodrász, St. Kanjiža. 8054

Modern ebédlő- és konyhaszerberendezés, ágy matraccal eladó. Érdeklődni délután 2—4-ig lehet Weiner, Skotus Viator ulica 11.

Eladó St.-Bečen, Uri-utca 10 alatti Tary-féle ház. Értekezni lehet Suboticán, I. Paja Kulundžića ulica 42 8003

Asztalosok figyelmébe!

Kiváló művészek által összeállított elsőrendű

BUTOR MINTALAPOK GYŰJTEMÉNYEI

rendkívül nagy választékban kaphatók:

HEUMANN MÓR

ipari szakkönyvtárosok. Subotica

VÉTEL-ELADÁS

Eladó eredeti Hofherr-gyári magánjáró, 54 colos cséplővel és Hofherr teljes garnitúra. Két Hofherr-elevátor külön is eladó. — Egy 18 HP benzín-traktor, 42 colos, Hofherr-cséplővel eladó. Csapanda József, Bács. 8014

Egy fiatal Hofherr-cséplő, 52 colos Rabai kazánal, 8 HP, üzemképes, új sziljazzattal sürgősen eladó 45.000 dinárért. Vászits Péter Subotica, Bene Sudarevićeva ulica 49. 7958

35 HP, új, Polke szivógáz-motor azonnal kapható. Mamuzsich János Subotica, Bene Sudareva ulica

Modern palysander ebédlő, 18 személyes, ezüsttel együtt eladó. Cím a kiadóban. 8065

Eladó 25.000 drb kis cserépszék cserépgyártáshoz, 38—40 cm hosszú, 18 cm széles, 2 cm vastagságú. Érdeklődők forduljanak Novákovich Nándor, Horvát-Kőcse. 7873

Debeljačan eladó egy ház fűszerüzlettel, a piachoz közel, minden célra alkalmas. Érdeklődni lehet Mikic Vincénél, Debeljača. 8056

Magányos Marschal-cséplő, 54 colos, 80.000 koronáért, 17 mm vastag acél drótkötél eladó. Kozma Imre gépműhely, Čantavir. 8058

Cséplőgéptulajdonosok!

Mindég kaphatnak nálam felépített új cséplőket, teljesen körülgörűs vagy golyós csapágyakkal, használt Máv.- vagy Hofherr-cséplőket becserelek. Kozma Imre gépműhely, Čantavir, Bačka. 8059

Eladó egy új ház három szobával és mellékhelyiségekkel. V., Varoška ulica 23. 8060

Koszorukat, ménszenti ünnepekre, izlésesen kiállítva, 50 dinártól kezdve készít Balog Lina cég. — Preparált és működő nagy választékban. 8035

KÜLÖNFÉLE

Szenved hajhullásban? Fejkorpában? vagy fejszűzességben? Tegyen kísérletet a »Nyírfahajvizel« (Birkenwasser) s ő is megelégedett lesz. Kapható illés-gyógyszertárban, a főpostával szemben. 7141

Bérszántást kettősrendszertől vállalom. Mamuzsich János Subotica, Bene Sudarevićeva ul. 9. 7999

Smyrnaszőnyeg, kézzel-csomózott, elsőrendű becskeréki gyártmány, egyed-árusítója Hoffman Mihály özvegye, Subotica. 7521

Elveszett Nagykanász János névre szóló fényképes igazolvány. Megtaláló adja le a rendőrségen. 8038

Butorozott két-, esetleg háromszobás lakást, külön konyhával, keres gyermektelen házaspár, beltérben vagy a vasúthoz közel. Ajánlatot »Közvetítő« díjaztatnak jelligere a kiadóba kér. 8052

Modern fűszer- és rövid-árberendezésem, áru-készlettel odaadnám két-szobás kis házért. 8061

6163

Saját készítményű kötöttárúk

ISKOLARUHÁK

leányok részére.

KÖTÖTT KOSZTÜMÖK

a legdivatosabb kivitelben.

Csikos divatmellény

200 dinárért kapható

NŐIRUHÁK

új modellek, rendkívül nagy választékban leszállított áron kaphatók:

BECK JENŐ

kötöttáru készítő Subotica, Pašićeva u. 8. (Gőzfürdő mellett)

HYGIEIA

KÖTSZERGYÁR

SUBOTICA, BADALIĆEVA ULICA 6. SZÁM

Gyárt és raktáron tart

ORVOSI KÖTSZEREKET mindennemű BETEGÁPOLÁSI CIKKEKET

elsőrendű minőségben.

Kórházaknak és betegsegélyző pénztáraknak nagy árengedmény! 5700

FRIEDRICH & HAAGE

GÉPGYÁR WIEN

Kolbász- és szalámigépek és azok alkatrészei

ÁLLANDÓ NAGY RAKTÁR

ZAGREB, Račkoga ulica 7-a.

„IRIS“

szobakályhák

olcsók és jók!

Gyárt kályhákat lemezköpennyel és égett chamotte betéttel minden nagyságban, továbbá füstcsöveket, sütőket, szélkakasokat, elevátor-serlegeket, szállítócsigákat, anilín-, cukorka- és zsirdobozokat, olaj, benzin, stb. kannákat.

„IRIS“ FÉM- és PLEHÁRU IPAR

Ing. Faith Ferenc Novisad

Lemezkályhák javítása elvállaltatik

Telefon 35

7462